

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Postbus 250
1700 AG HEERHUGOWAARD

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. C Oordt

BEL/RO

Telefoonnummer +31 235145160

oordtc@noord-holland.nl

1 | 27

**Betreft: Vergunning Wet natuurbescherming Natura 2000; project
Versterking Markermeerdijken**

Verzenddatum

31 OKT. 2018

Geacht college,

Kenmerk

1073018/1134865

Hierbij treft u aan de definitieve vergunning Wet natuurbescherming
onderdeel Natura 2000 ten behoeve van het project Versterking
Markermeerdijken.

Uw kenmerk

De definitieve vergunning is als volgt opgebouwd:

A. Besluit

1. Onderwerp aanvraag
2. Besluit
3. Beschrijving project
4. Procedure en samenhangende besluiten

B. Voorschriften

C. Overwegingen en toetsingen

1. Wet natuurbescherming
2. Conclusie

A. BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND

1. Onderwerp aanvraag

U bent van plan om de dijken langs het Markermeer tussen Hoorn en
Durgerdam over een lengte van 33 km te versterken. De reden hiervoor
is dat de dijken niet aan de daarvoor geldende veiligheidsnormen
voldoen. De dijkversterking wordt gecombineerd met natuurontwik-
keling, recreatie en herstel van het cultureel erfgoed. De Alliantie
Markermeerdijken bestaande uit Hoogheemraadschap Hollands
Noorderkwartier (HHNK), Boskalis, VolkerWessels, KWS Infra en Van

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Hattum en Blankenvoort, heeft namens u een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming, onderdeel Gebiedsbescherming, aangevraagd.

Deze aanvraag is door de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) ontvangen op 21 juli 2017 en geregistreerd onder kenmerk RUD17.223111. De ontvangst van deze aanvraag is bevestigd bij brief van 1 augustus 2017.

Aangezien niet eerder voor het project een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 of Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) is aangevraagd of verleend, heeft de vergunningaanvraag betrekking op het gehele project.

2. Besluit

Wij verlenen aan u, gezeteld te Heerhugowaard, in deze handelend door tussenkomst van de Alliantie Markermeerdijken, conform artikel 2.7, tweede lid van de Wnb een vergunning voor het project Versterking Markermeerdijken Hoorn-Durgerdam. De beschrijving van het project in de aanvraag, inclusief de aangeleverde AERIUS Calculator berekeningen, maakt onderdeel uit van deze vergunning.

3. Beschrijving project

U bent verantwoordelijk voor de veiligheid van de dijken langs het Markermeer tussen Hoorn en Amsterdam. In 2006 werd bij een keuringsronde voor de dijken geconstateerd dat deze op een groot aantal plaatsen niet meer aan de geldende veiligheidsnormen voldeden. Het project Versterking Markermeerdijken heeft twee doelen. Aan de ene kant moet er een veilige dijk komen die voldoet aan alle wettelijke veiligheidsnormen tegen overstromingen voor een periode van minimaal 50 jaar. Het tweede doel is dat de dijk zo goed mogelijk wordt ingepast in haar omgeving. Dit betekent dat er zo goed mogelijk rekening gehouden wordt met monumentale, archeologische, landschaps- en natuurwaarden.

U heeft in samenwerking met een aantal marktpartijen (Boskalis Nederland, Volker Wessels, KWS Infra en Van Hattum en Blankenvoort) de Alliantie Markermeerdijken opgericht, met het oog op de ontwikkeling van een projectplan voor versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam over een lengte van 33 km. In 2016 lag er een projectplan voor versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam, maar wegens problemen rond Uitdam en Durgerdam werd dit plan weer ingetrokken. In 2017 lag er een projectplan voor versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam. De plannen voor het gedeelte vanaf Durgerdam tot Amsterdam worden later naar buiten gebracht.

Het project is opgedeeld in 5 deelgebieden en 15 modules (zie kaart in bijlage 1). In het centrum van Hoorn vindt de versterking plaats in de vorm van een buitenberm, waarop gefietst en gewandeld kan worden. Ten westen van de schouwburg van Hoorn tot aan Schardam komt in de Hoornse Hop een oeverdijk te liggen voor de oude dijk. De oeverdijk biedt aan de noordzijde ruimte voor recreatie, onder andere door de aanleg van een strand en een fietspad en aan de zuidzijde ruimte voor natuurontwikkeling. Vanaf Schardam tot aan Polder Zeevang vindt de versterking plaats door de huidige dijk afwisselend buitenwaarts en binnenwaarts te versterken. Bij Polder Zeevang wordt de dijk afwisselend buitenwaarts, gecombineerd en binnenwaarts versterkt. Voor delen van de dijk volstaat een kruinverhoging. Op dit deel van het traject (Polder Zeevang) is ruimte voor natuurontwikkeling, natuurbeleving en voor cultuurhistorie. Ter hoogte van de Gouwzee is alleen versterking nodig bij Katwoude. De dijk wordt daar buitenwaarts versterkt. In het noordelijke deel van Waterland tot aan Uitdam wordt de dijk vervolgens buitenwaarts versterkt. Daarna wordt de dijk tot aan Durgerdam gecombineerd versterkt. Voor de werkzaamheden worden op de meeste trajecten werkstroken aan weerszijden gebruikt van circa 5 meter breed.

De werkzaamheden aan de dijken bestaan in hoofdlijnen uit het volgende;

- Verwijderen bestaande dijk, inclusief eventuele verharding, bebording, etc.;
- Verwijderen van gras, bovengrond en klei, daar waar ophoging gaat plaatsvinden;
- Aanbrengen van laagsgewijze grondlichamen; eventueel dempen van sloten en graven van nieuwe sloten;
- Zetting van de grondlichamen gedurende een half jaar tot een jaar;
- Verwijderen tijdelijke beschermingen en afgraven eventuele overhoogte;
- Herprofilen van de dijk en voorzien van kleibekleding; het buitentalud wordt voorzien van harde steenbekleding;
- Aanbrengen, profileren en inzaaien van een laag bovengrond en daarna van verharding en van overige inrichtingselementen.

De nieuw aan te leggen oeverdijk tussen Hoorn en Schardam wordt gerealiseerd voor de bestaande dijk in de Hoornse Hop. De oeverdijk is een brede waterkering in de vorm van een zanddijk. Aan de buitenzijde worden strekdammen aangelegd die het transport van zanddeeltjes langs de oeverdijk moeten beperken. De werkzaamheden voor de aanleg van de oeverdijk bestaan uit het volgende:

- Transporteren van zand naar de verwerkingslocatie vanaf het water middels beunschepen.

- Het zand wordt op een grondpers gelost en naar de verwerkingslocatie getransporteerd.
- In sommige gevallen wordt de grondpers op maximaal 3 km uit de kust gesitueerd, waarna het zand door een zinkerleiding naar de verwerkingslocatie wordt getransporteerd.
- Aanbrengen van zand onder de waterlijn door middel van een sproeiponton.
- Aanbrengen van zand boven de waterlijn door middel van bulldozers en graafmachines.
- Aanbrengen van een kleilaag op enkele plekken langs de binnenberm van de oeverdijk.
- Aanbrengen van strekdammen, gedeeltelijk vanaf het water en gedeeltelijk vanaf het land.
- Aanbrengen vegetatie en overige inrichtingselementen, zoals een fietspad en een parkeerplaats voor auto's.

De aanvoer en opslag van materieel tijdens de werkzaamheden vindt deels plaats door middel van vrachtwagens en deels per boot. Voor het transport per boot wordt gebruik gemaakt van tijdelijke toegangsgeulen in het Markermeer, loswallen en depots. Op acht plaatsen moeten tijdelijke toegangsgeulen worden gebaggerd in het Markermeer, zodat schepen de loswallen en depots kunnen bereiken. Het vrijkomende materiaal wordt naast de tijdelijke geulen gedeponneerd. Bij de keuze voor de tijdelijke toegangsgeulen zijn locaties met veel mosselen en waterplanten vermeden. Voor het transport over de weg wordt gebruik gemaakt van bestaande wegen en van tijdelijke bouwwegen.

De start van de uitvoering van de dijkversterking is gepland in begin 2019. De uitvoering van de werkzaamheden zal circa 3 jaar in beslag nemen en zal volgens planning worden afgerond eind 2021, met een mogelijke uitloop voor enkele secties naar 2022. In de vijf jaar daarna, de instelperiode, kunnen indien nodig nadere maatregelen worden getroffen. De werkzaamheden aan de bestaande dijken zullen plaatsvinden tussen 06:00 en 19:00 uur. Bij de werkzaamheden voor aanleg van de oeverdijk kan doorgewerkt worden tot 23:00 uur en in uitzonderlijke gevallen gedurende de nacht. De fasering van de werkzaamheden is nog niet bekend. De werkzaamheden kunnen in principe tegelijkertijd over de gehele lengte van het dijktraject plaatsvinden. In de winterperiode, tussen 15 oktober en 15 april, geldt in het Markermeer de stormperiode, waarin hoogwater kan optreden. In die periode worden alleen werkzaamheden uitgevoerd die geen invloed hebben op de waterveiligheid.

4. Procedure en samenhangende besluiten

Voorbereiding

De Markermeerdijken in Noord-Holland voldoen niet meer aan de wettelijke veiligheidsnorm en worden daarom versterkt. Het

ontwerpprojectplan voor deze dijkversterking is opgesteld door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier conform de Waterwet. Op grond van artikel 5.8 Waterwet worden de uitvoeringsbesluiten die nodig zijn ter verwezenlijking van het projectplan versterking Markermeerdijken gecoördineerd door de provincie Noord-Holland. Deze coördinatie vindt plaats op grond van het coördinatiebesluit van ons college van 5 september 2017. De coördinatie heeft tot gevolg dat op dit besluit de uitgebreide voorbereidingsprocedure als bedoeld in art. 5.9 van de Waterwet in samenhang gelezen met afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Op dit besluit is verder Hoofdstuk 1, Afdeling 2, van de Crisis- en herstelwet van toepassing.

Het vorenstaande betekent dat de voorbereiding en ter inzagelegging van alle besluiten ter uitvoering van de dijkversterking (omgevingsvergunning Wabo, vergunning Wet natuurbescherming Natura 2000, ontheffing Wet natuurbescherming soortenbescherming en een ontgrondingsvergunning) parallel loopt en dat eventuele beroepen tegen besluiten gelijktijdig worden behandeld door de Raad van State.

Zienswijzen

Van 14 december 2017 tot en met 24 januari 2018 heeft het ontwerpbesluit Wnb samen met de overige stukken en besluiten met betrekking tot het project Versterking Markermeerdijken ter inzage gelegen en heeft een ieder schriftelijk of mondeling zienswijzen naar voren kunnen brengen over het besluit.

In totaal zijn er 141 zienswijzen ingediend. De zienswijzen en de reacties daarop zijn gebundeld in een aparte notitie, de Nota van beantwoording zienswijzen Versterking Markermeerdijken (Provincie Noord-Holland, oktober 2018).

Wijziging besluit

De ingediende zienswijzen hebben niet geleid tot wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit Wnb. Wel zijn er enkele ambtshalve wijzigingen aangebracht en zijn er twee wijzigingen aangebracht als gevolg van nieuwe inzichten vanuit de aanvrager, de Alliantie Markermeerdijken. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit:

1. In het ontwerpbesluit staat op pagina 18 ten onrechte dat er voor het project een melding in het kader van het PAS ingediend moet worden. Dijkversterking is echter geen meldingsplichtige categorie projecten, zoals genoemd in artikel 2.7 lid 1 van de Regeling natuurbescherming. Het project is met betrekking tot stikstof daarom vergunningvrij en er hoeft geen melding voor te worden gedaan.

2. Op basis van het in juli 2018 door de Alliantie Markermeerdijken aangeleverde 'Memo effectbeoordeling stikstofdepositie Versterking Markermeerdijken' en van de aangepaste versie van de 'Passende beoordeling Versterking Markermeerdijken' van juli 2018, concluderen wij dat de toename van de stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden voor het project Versterking Markermeerdijken zonder toepassing van het PAS geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Op pagina 20 van dit besluit hebben wij derhalve een passage toegevoegd aan de tekst over vermesting en verzuring.

3. Op basis van het in juli 2018 door de Alliantie Markermeerdijken ingediende 'Memo Opheffen maatregelen Visdief' en van de aangepaste versie van de 'Passende beoordeling Versterking Markermeerdijken' van juli 2018, concluderen wij dat het niet nodig is om op twee plaatsen in het Markermeer een ponton te plaatsen waarop de visdiefjes kunnen broeden. Met name omdat er op de Marker Wadden, naar nu blijkt, een grote kolonie visdiefjes is gaan broeden, wordt het instandhoudingsdoel voor de visdief inmiddels gehaald, terwijl op pagina 12 van het ontwerpbesluit nog stond dat dit instandhoudingsdoel niet gehaald werd. Uit de Passende beoordeling blijkt dat het voldoende is om op één plaats (De Hulk/Schardam) een ponton voor broedende visdiefjes te plaatsen.

B. Voorschriften

Op grond van artikel 5.3 Wnb verbinden wij aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemene voorschriften

1. De aanvang van de werkzaamheden dient u uiterlijk een week van tevoren te melden door middel van het meldingsformulier dat via onderstaande link is te downloaden:
https://www.rudnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Gebiedsbescherming/Meldingsformulier_start_werkzaamheden
onder vermelding van het feit dat het de uitvoering van een werk betreft waarvoor een vergunning ingevolge de Wet natuurbescherming is verleend.
2. U dient jaarlijks voor 1 januari een planning te overleggen aan de RUD NHN, waaruit blijkt in welke modules dat jaar wordt gewerkt. Afwijkingen van deze planning dient u te melden bij de RUD NHN (t.a.v. Afdeling Toezicht en Handhaving, team WnbG via postbus@rudnhn.nl).
3. U als vergunninghouder dient ervoor zorg te dragen dat aan alle bij de uitvoering van de vergunde werkzaamheden betrokken personen, waaronder het personeel van derden, een toereikende schriftelijke instructie is verstrekt die is gericht op het voorkomen en uitsluiten van handelingen die tot gevolg (kunnen)

hebben dat de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd. Er dient per module een logboek bijgehouden te worden van wanneer aan welke medewerkers instructie over het naleven van de voorschriften is gegeven. Dit logboek dient op verzoek aan de toezichthouders getoond te kunnen worden.

Voorschriften inzake de uitvoering van het werk (zie voor overzicht fasering tabel 1 pag. 25)

4. Er mag tussen 1 oktober tot 1 april op maximaal 50% van het dijktraject Zeevang (module 7) tegelijkertijd gewerkt worden; werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.
5. Binnendijs mogen tussen dijkpaal 62 en dijkpaal 66 (module 7 Zeevang) geen werkzaamheden plaats vinden tussen 1 oktober en 15 april.
6. Er mag tussen 1 augustus tot 1 oktober op maximaal 50% van de dijktrajecten Hoornse Hop (module 1 t/m 4) en Gouwzee (module 11) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt worden; werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.
7. Er mogen gedurende de periode 1 oktober tot 1 december geen werkzaamheden uitgevoerd worden die verstoring richting de Gouwzee veroorzaken (modules 11 en 12); dit betreft het gebruik van machines aan de buitenzijde van de Markermeerdijken.
8. Er mag tussen 1 oktober tot 1 april op maximaal 50% van het trajecten Polders tussen Schardam en Edam (modules 4 t/m 7), Gouwzee (module 11) en Waterland (module 13 t/m 15) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt worden; werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.
9. Er mag tussen 1 december tot 1 januari op maximaal 50% van de trajecten De Hulk en Polders tussen Schardam en Edam (module 3 t/m 7) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt worden; werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.
10. Er dient voor het begin van de werkzaamheden een - speciaal voor broedende visdiefjes ingericht - ponton geplaatst te worden van minimaal 25 m², voor de kust bij module 3/4 (De Hulk/Schardam), buiten de verstoringzone van 350 meter van de werkzaamheden. Dit ponton wordt buiten de vaargeulen en niet verder dan 350 tot 500 meter van het land geplaatst.
11. Gedurende het broedseizoen van de visdief (15 april tot 1 augustus) dient er op de werklocaties waar de visdief zich mogelijk zou kunnen vestigen, continu gewerkt of anderszins verstoord te worden, zodat voorkomen wordt dat visdiefjes zich daar gaan vestigen. Verstoring kan onder andere bestaan uit het heen en weer rijden en het plaatsen van roofvogelvliegers. Rustige perioden duren maximaal twee dagen. Indien visdiefjes toch tot broeden komen op deze werklocaties, dan dient dit

gemeld te worden bij de RUD NHN en mogen er in een cirkel van 100 meter rondom deze locaties geen werkzaamheden verricht worden tot het einde van het broedseizoen. In overleg met een deskundige en ervaren vogelecoloog kan van deze afstand van 100 meter worden afgeweken.

12. Het plaatsen en inrichten van het ponton voor visdiefjes en het verstoren van visdiefjes die zich willen vestigen op de oude broedlocaties, dient begeleid te worden door een deskundige en ervaren vogelecoloog.
13. Hulpvaartuigen zoals survey boten en vaartuigen om bemanningen te wisselen, dienen ter hoogte van de modules en gedurende de periodes die hiervoor zijn aangegeven in de voorschriften 4, 5, 6, 7, 8 en 9, dezelfde routes aan te houden als het grote materieel (zie kaart tijdelijke vaargeulen in bijlage 2).
14. Toegepaste verlichting bij de werkzaamheden dient gebundeld te worden en gericht op het werk, waardoor uitstraling naar de zijkant en de bovenkant wordt voorkomen.
15. Werkzaamheden mogen plaatsvinden tussen 06:00 en 19:00 uur; bij de werkzaamheden aan de oeverdijk in de Hoornse Hop mag gewerkt worden tot 23:00 uur; indien er (bij uitzondering) in de nachtelijke uren tussen 23:00 en 06:00 uur gewerkt gaat worden, dient dat uiterlijk 24 uur van tevoren gemeld te worden bij de RUD Noord-Holland Noord.
16. Er dient geen afval of andere verontreiniging in het gebied achter te blijven. De machines en generatoren welke bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen worden gebruikt, dienen in goede staat van onderhoud te verkeren.
17. Gemorste vloeibare of vaste verontreinigende stoffen moeten zo snel mogelijk worden opgeruimd. Hiertoe dient absorberend materiaal en doelmatig gereedschap aanwezig te zijn op de werklocatie.
18. Van opgetreden incidenten, waaronder verstaan worden alle gebeurtenissen waarbij onbedoeld schadelijk stoffen vrijkomen, dan wel waardoor anderszins schade aan de Natura 2000-gebieden "Markermeer & IJmeer" en/of "Polder Zeevang" kan worden toegebracht, dient onverwijld melding te worden gedaan aan de Regionale uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord via het servicepunt (zie voorschrift 1), onder overlegging van alle relevante gegevens.

C. OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

C1. Wet natuurbescherming

Bevoegdheid tot vergunningverlening

Op grond van artikel 1.3, eerste lid Wnb, in samenhang met artikel 2.7, derde lid Wnb zijn Gedeputeerde Staten van de provincie met betrek-

king tot projecten of handelingen, tenzij anders bepaald, waar het project of de handeling wordt gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht het bevoegd gezag ten aanzien van de beoordeling van een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid Wnb.

Beoordeling aanvraag

Op grond van artikel 2.7, tweede lid Wnb is een vergunning vereist voor het uitvoeren van projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten. Indien de wijziging en/of uitbreiding wel leidt tot een toename van effecten, dient de wijziging en/of uitbreiding passend te worden beoordeeld als bedoeld in artikel 2.8 Wnb.

Vergunningplicht

In het kader van de Wnb en de Natuurbeschermingswet 1998 is nog niet eerder een vergunning verleend voor het project Versterking Markermeerdijken Hoorn-Dursterdam.

Instemming

De vergunningaanvraag heeft betrekking op een Natura 2000-gebied dat deels is gelegen in een andere provincie. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3, derde lid Wnb is dit besluit tot stand gekomen in overeenstemming met de provincie Flevoland.

Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de volgende bij de vergunningaanvraag ingediende gegevens:

- Ontwerp Projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken, Alliantie Markermeerdijken, juli 2017;
- Basiskaarten Project Versterking Markermeerdijken, Alliantie Markermeerdijken, juli 2017;
- Themakaarten Project Versterking Markermeerdijken, Alliantie Markermeerdijken, juli 2017;
- Kaarten tijdelijk en permanent ruimtebeslag, Alliantie Markermeerdijken, juli 2017;
- Versterking Markermeerdijken, Passende Beoordeling Wet Natuurbescherming, Alliantie Markermeerdijken, juli 2018;
- Versterking Markermeerdijken, Mitigatie-, compensatie- en monitoringsplan, Alliantie Markermeerdijken, juli 2018;
- Maatregelenkaart Compensatie en mitigatie; Alliantie Markermeerdijken, juli 2017;
- Memo Permanente verandering stikstofdepositie, Alliantie Markermeerdijken, 18 juli 2018;

- Memo Tijdelijke verandering stikstofdepositie (AERIUS berekening), Alliantie Markermeerdijken, mei 2018;
- Memo Effecten pluimverspreiding Markermeerdijken (aangevuld en geactualiseerd), Deltares, 30 juni 2017;
- Memo Analyse broedende vogels langs dijktraject, Alliantie Markermeerdijken, 2 februari 2017;
- Memo Telgegevens niet-broedvogels, Alliantie Markermeerdijken, 6 juli 2017;
- Memo Realisatie variatie voor natuurontwikkeling op oeverdijk, Alliantie Markermeerdijken, 4 juli 2017;
- Memo Effect oeverdijk op Natura 2000-gebieden, Alliantie Markermeerdijken, 2 februari 2017;
- Brief Coördinatie uitvoeringsmaatregelen conform Waterwet Versterking Markermeerdijken, PNH, 6 september 2017;
- Brief Indiening melding PAS voor project Versterking Markermeerdijken, Alliantie Markermeerdijken, 26 oktober 2017;
- Memo Ecologische effectbeoordeling stikstofdepositie Versterking Markermeerdijken, Alliantie Markermeerdijken, juli 2018;
- Versterking Markermeerdijken Nota van beantwoording zienswijzen, Provincie Noord-Holland, oktober 2018.

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 1.3 en 2.7 t/m 2.9 van de Wnb, Titel 2.1 van het Besluit natuurbescherming, Titel 2.1 van de Regeling natuurbescherming en de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland.

Beschermde gebieden

De aanvraag heeft betrekking op de gebieden 'Markermeer & IJmeer' en 'Polder Zeevang'.

Natuurlijke kenmerken van de gebieden

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar de gebiedendatabase (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Toetsing

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in 4 stappen:

1. identificeren mogelijke (significante) negatieve effecten;
2. toets aan de instandhoudingsdoelstellingen;
3. bepalen van cumulatieve effecten vanwege de uitvoering van andere activiteiten.
4. noodzaak tot het nemen van mitigerende of andere maatregelen om eventuele negatieve effecten te beperken;

Ad 1. Identificeren mogelijke negatieve (significante) effecten.

De uit te voeren werkzaamheden kunnen worden gesplitst in de volgende werkzaamheden tijdens de aanlegfase: aanleg depots, vervoer over land, vervoer over water, aanleg tijdelijke toegangseulen, verwijderen bestaande inrichting dijk en binnenberm, verwijderen grasbekleding en bovengrond, verwijderen kleibekleding, laagsgewijs aanbrengen nieuw grondlichaam, dempen en aanleggen sloten, verwijderen tijdelijke beschermingen en overhoogte, herprofilen dijklichaam en aanbrengen klei- of steenbekleding, terugbrengen verharding en herplaatsen inrichtingselementen, aanbrengen van damwanden en/of vergelijkbare constructies, aanbrengen van tijdelijke grondlichamen, bouw van kunstwerken en aanleg van oeverdijk (inclusief strand, fietspaden en parkeerplaats). Tijdens de beheerfase zijn mogelijk effecten te verwachten van de nieuwe inrichting en van recreatie (gebruik van aangepaste fiets- en wandelpaden).

Ecologische effecten die als gevolg van de bovenstaande en daaraan gerelateerde werkzaamheden tijdens de aanlegfase op kunnen treden zijn: ruimtebeslag, verstoring boven land en water door geluid en beweging, verstoring onder water door geluid en beweging, verzuring en vermisting (stikstofdepositie), vertroebeling en sedimentatie, verlichting en connectiviteit/versnippering. Tijdens de beheerfase zijn de volgende ecologische effecten te verwachten: verstoring boven land en water door geluid en beweging als gevolg van een toename, dan wel verschuiving van recreatie.

Ad 2. Toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen

Markermeer en IJmeer

Het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' is aangewezen voor het habitatype H3140 Kranswierwateren en voor verschillende doelsoorten. Het gebied is daarnaast aangewezen voor de habitatrichtlijnsoorten rivierdonderpad en meervleermuis. Ook is het gebied aangewezen voor de broedvogelsoorten aalscholver en visdief. Als laatste is het gebied aangewezen voor de volgende niet-broedvogelsoorten: fuut, aalscholver, lepelaar, grauwe gans, brandgans, smient, krakeend, slobbeend, krooneend, tafeleend, kuifeend, toppereend, brilduiker, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, dwergmeeuw en zwarte stern. Hieronder worden de effecten op de soorten beschreven. Omdat er geen werkzaamheden plaatsvinden in het gedeelte dat is aangewezen als habitatrichtlijngebied, het zuidelijke deel van de Gouwe, zijn negatieve effecten op het habitatype kranswierwateren uitgesloten.

Habitatsoorten

Rivierdonderpad

Het geluid van vaartuigen die een deel van de werkzaamheden voor de dijkversterking uitvoeren, kan onder water negatieve effecten

veroorzaken op de voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' aangewezen vissoort rivierdonderpad. De rivierdonderpad ondervindt geen blijvende schade van drukverschillen bij onderwatergeluid, maar er kan wel sprake zijn van verstoring. De rivierdonderpad is alleen aangewezen voor het deel van het Natura 2000-gebied dat is aangewezen als habitatrichtlijngebied, in dit geval het zuidelijke deel van de Gouwzee. De werkzaamheden voor de dijkversterking vinden niet direct in dit deelgebied plaats, maar op minimaal 700 meter afstand noordelijk daarvan. Aan de zuidzijde van de Gouwzee wordt het onderwatergeluid van de werkzaamheden afgeschermd door de N518/Zeedijk. De rivierdonderpad is vooral een nachtactieve soort. Omdat de werkzaamheden voor de dijkversterking voor het overgrote deel overdag plaatsvinden, is de overlap wat periode betreft, erg beperkt.

Gezien het feit dat de werkzaamheden op behoorlijke afstand van het aangewezen leefgebied van de rivierdonderpad plaatsvinden, daar deels van zijn afgeschermd door de N518/Zeedijk, en het feit dat de werkzaamheden slechts voor een klein deel overlappen met de periode van de dag dat de rivierdonderpad actief is, worden negatieve effecten op de rivierdonderpad als gevolg van het project dijkversterking uitgesloten.

Meervleermuis

De meervleermuis foerageert boven het zuidelijke gedeelte van de Gouwzee, tevens het habitatrichtlijngebied. Binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan zijn geen verblijfplaatsen van meervleermuizen bekend. De dichtstbijzijnde vliegroutes van de meervleermuizen bevinden zich bij het Oorgat in Edam en bij Durgerdam, dus op redelijk grote afstand van de Gouwzee. Mede omdat de werkzaamheden in verband met de dijkversterking grotendeels plaatsvinden tussen 06:00 en 19:00 uur en de dijk rond de Gouwzee alleen bij Katwoude versterkt wordt, is er geen sprake van directe effecten op meervleermuizen. Significant negatieve effecten op de meervleermuis zijn derhalve uit te sluiten.

Broedvogels

Aalscholver

De aalscholver is aangewezen als broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer', maar komt langs het te versterken deel van de Markermeerdijken niet voor als broedvogel. Wel gebruiken de aalscholvers die broeden in de nabijgelegen Oostvaarderplassen, de Lepelaarsplassen, de Houtribdijk/Trintelhaven en het Naardermeer, het Markermeer als plaats om te foerageren en soms ook om te rusten (Hoeckelingsdam). De werkzaamheden aan de Markermeerdijk, in het bijzonder de buitendijkse, kunnen de aalscholvers verstoren bij het

rusten en foerageren. Ook kunnen de vogels last krijgen met een toename van de vertroebeling als gevolg van de werkzaamheden. Het zwaartepunt van het foerageergebied van de aalscholvers ligt aan de oostzijde van het Markermeer, dus niet in de buurt van het plangebied. Volgens een onderzoek van Deltares (Memo Effecten pluimverspreiding Markermeerdijken, 30 juni 2017) zal er sprake zijn van een beperkte, tijdelijke toename van de vertroebeling langs de westrand van het Markermeer als gevolg van de werkzaamheden voor de dijkversterking. De aalscholver is beperkt gevoelig voor een toename van vertroebeling. Ze compenseren dit deels door meer groepsgewijs te gaan vissen. Daarnaast zal de levensverwachting van de vissen in het gebied licht toenemen door een toename van de vertroebeling; hierdoor zal de hoeveelheid voedsel voor de aalscholver licht toenemen.

Mede omdat het westelijke deel van het Markermeer niet intensief als foerageergebied wordt gebruikt door de aalscholvers en omdat het te versterken deel niet wordt gebruikt als broedlocatie voor de aalscholver, worden geen significant negatieve effecten verwacht als gevolg van de dijkversterking Markermeer.

Visdief

De visdief is aangewezen als broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer', met als instandhoudingsdoelstelling 630 broedparen. Tussen 2011 en 2015 bedroeg het aantal broedparen van de visdief in het gebied ruim 200, dus ver onder de doelstelling. In het plangebied broedt de visdief langs de Hulk en bij Schardam en op de Hoeckelingsdam, maar het aantal broedparen is de laatste jaren op deze locaties afgenomen. De visdief broedt wel steeds vaker direct buiten het Natura 2000-gebied op daken van bedrijven, zoals in Hoorn. Daarnaast is er sinds 2017 een kolonie broedende visdiefjes ontstaan op het nieuw aangelegde natuurgebied Marker Wadden. In deze kolonie broedden in 2017 1700 paar visdiefjes. Omdat de verwachting is dat de broedlocatie op de Marker Wadden zeker nog een aantal jaren gebruikt zal kunnen worden, worden de instandhoudingsdoelstellingen voor de visdief nu al gehaald en is de kans groot dat dit ook de komende jaren zal gebeuren.

Tijdens de aanlegfase kunnen de visdiefjes last hebben van een beperkte toename van de vertroebeling van het water. Het water van het Markermeer is echter dermate helder, dat een beperkte toename van de vertroebeling geen negatief effect oplevert. Ernstiger is de mogelijke toename van verstoring van de broedplaatsen gedurende de aanlegfase. Dit omdat de beperkte beschikbaarheid van geschikte broedplaatsen juist één van de oorzaken was van de slechte staat van instandhouding van de visdief in het Markermeer en IJmeer. Door het nemen van mitigerende maatregelen, zoals het plaatsen van een ponton als tijdelijke broedlocatie in de buurt van de huidige broedlocatie op de

Hulk en het voorkomen van het vestigen van visdiefjes op plaatsen waar gewerkt gaat worden, worden negatieve effecten voorkomen, zie voorschriften 9 en 10. Op andere plaatsen is gebleken dat het plaatsen van een ponton voor broedende visdiefjes goed werkt, onder andere in Delfzijl en bij de Eemshaven. In 2015, 2016, 2017 en 2018 heeft er een ponton gelegen in het Markermeer ter hoogte van De Hulk. Hierop hebben in 2017 224 paar visdief gebroed. Hieruit blijkt dat het ponton voor broedende visdiefjes een goed alternatief vormt voor de broedlocaties op de buitendijkse gronden langs het Markermeer. Na afronding van de werkzaamheden kan de visdief weer gebruik maken van de huidige broedlocaties.

Negatieve effecten worden daarom uitgesloten voor de broedvogelsoort visdief.

Niet-broedvogels

Topper, tafeleend, meerkoet, krakeend, slobbeend, grote zaagbek en brandgans

Het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' is aangewezen voor een groot aantal niet-broedvogels. Voor een aantal van deze soorten (topper, tafeleend, meerkoet, krakeend, slobbeend en brandgans) geldt dat de huidige aantallen die voorkomen in het gebied ruim boven de instandhoudingsdoelstellingen liggen. Zelfs bij grootschalige verstoring, waarbij alle individuen van de soorten uit het plangebied wegtrekken, worden de instandhoudingsdoelstellingen voor het gehele Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' gehaald. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd (er wordt nooit overal tegelijkertijd gewerkt), waardoor er voldoende alternatieve plekken zijn, welke als rust- of foerageergebied gebruikt kunnen worden. Negatieve effecten worden daarom uitgesloten voor de soorten brandgans, topper, tafeleend, meerkoet, krakeend, grote zaagbek en slobbeend.

Fuut

De fuut maakt gebruik van het Markermeer als plaats om te foerageren en soms om te rusten. De deelgebieden Hoornse Hop en Gouwzee vervullen daarnaast de belangrijke functie van ruigebied voor de fuut in de maanden augustus t/m oktober. De werkzaamheden aan de Markermeerdijk, in het bijzonder de buitendijkse, kunnen de fuut verstoren bij het rusten, foerageren en ruien. Ook kunnen de vogels last krijgen met een toename van de vertroebeling als gevolg van de werkzaamheden. Volgens een onderzoek van Deltares (Memo Effecten pluimverspreiding Markermeerdijken, 30 juni 2017) zal er sprake zijn van een beperkte, tijdelijke toename van de vertroebeling langs de westrand van het Markermeer als gevolg van de werkzaamheden voor de dijkversterking. De fuut is beperkt gevoelig voor een toename van vertroebeling. Een beperkte tijdelijke toename van de vertroebeling leidt niet tot een daling van het aantal futen onder het instandhoudingsdoel, omdat het aantal futen in het Markermeer daar nu (ver) boven ligt.

Omdat negatieve effecten van verstoring in de deelgebieden Hoornse Hop en Gouwzee gedurende de ruiperiode 1 augustus tot 1 oktober niet op voorhand worden uitgesloten, wordt de mitigerende maatregel genomen om de werkzaamheden in de Hoornse Hop en in de Gouwzee gefaseerd uit te voeren. Dit betekent dat er op maximaal 50% van de trajecten in deze gebieden tegelijkertijd aan de dijk gewerkt mag worden tussen 1 augustus en 1 oktober (zie voorschrift 6), waarbij de werklocaties minimaal 2 km uit elkaar liggen. Om verstoring door vaartuigen te minimaliseren moeten in deze twee deelgebieden hulpvaartuigen tussen 1 augustus tot 1 oktober dezelfde vaarroutes aanhouden als het groot materieel (voorschrift 13).

Mede gezien de hiervoor genoemde mitigerende maatregelen treden er geen significant negatieve effecten op als gevolg van de dijkversterking Markermeer voor de niet-broedvogel fuut.

Nonnetje

Het nonnetje is aangewezen als niet-broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'. De soort komt in kleine aantallen verspreid over het gebied voor gedurende de wintermaanden. Omdat de soort slechts beperkt en in kleine aantallen langs de dijk foerageert en rust, zijn er altijd alternatieve rust- en foerageerplekken beschikbaar in de nabijheid, zeker omdat er nooit overal tegelijkertijd gewerkt wordt. Daarnaast wordt er in de wintermaanden slechts beperkt buitendijks aan de dijken gewerkt. Negatieve effecten op het nonnetje zijn derhalve uitgesloten.

Dwergmeeuw en zwarte stern

De dwergmeeuw en de zwarte stern zijn aangewezen als niet-broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'. De soorten foerageren in kleine aantallen verspreid over het gebied. De vogels komen bijna niet voor in de buurt van de dijken waaraan gewerkt gaat worden. Daarnaast hebben de soorten weinig tot geen last van de ietwat toegenomen vertroebeling van het water in het Markermeer en IJmeer gedurende en vlak na de geplande werkzaamheden. Negatieve effecten op de dwergmeeuw en op de zwarte stern zijn derhalve uitgesloten.

Lepelaar

De lepelaar is aangewezen als niet-broedvogel voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer'. De vogelsoort komt in beperkte aantallen voor in de buitendijkse oeverlanden, met name in Polder IJdoorn (gemiddeld 25 ex.). De lepelaar is verstoring gevoelig en kan dus verstoord worden door de dijkwerkzaamheden ter hoogte van Polder IJdoorn. Het grootste gedeelte van Polder IJdoorn wordt niet verstoord, waardoor er voldoende alternatief foerageer- en rustgebied overblijft. Omdat de staat van instandhouding in het gebied bovendien

goed is, worden geen significant negatieve effecten op de staat van instandhouding van de lepelaar verwacht.

Kuifeend en brilduiker

De kuifeend en de brilduiker zijn beide duikeenden die onder water foerageren op o.a. mosselen en waterplanten en die rusten op beschutte plaatsen, zoals in de luwte van de Markermeerdijk. Als gevolg van ruimtebeslag en van een tijdelijke toename van vertroebeling en sedimentatie in verband met de aanleg van de oeverdijk zal een deel van de voor vogels bereikbare mosselen en waterplanten bedekt raken. Daarnaast gaan mosselen en waterplanten verloren als gevolg van werkzaamheden zoals de aanleg van tijdelijke vaargeulen. Het verlies aan oppervlakte door ruimtebeslag bedraagt 486 ha, ofwel 1,7% van de oppervlakte van het Natura 2000-gebied. Lang niet overal komen mosselen voor in het gebied en volgens mosselonderzoek komen de meeste mosselen voor ten zuiden van de Gouwzee, terwijl het ruimtebeslag vooral ten noorden van de Gouwzee plaatsvindt. Na afloop van de werkzaamheden kunnen de mosselen de locaties van het tijdelijk ruimtebeslag weer koloniseren. Ook blijkt uit recent onderzoek dat de hoeveelheid mosselen, in tegenstelling tot eerder, geen dominante rol meer speelt in de draagkracht van het gebied voor de kuifeend en de brilduiker. Een tijdelijke, lichte afname van het aantal mosselen zal daarom geen negatief effect hebben op de aantallen kuifeenden en brilduikers in het gebied 'Markermeer & IJmeer'.

Per module gaat er een beperkt areaal aan waterplanten verloren, maar omdat er voldoende hoeveelheid waterplanten overblijft voor de foeragerende vogels, zijn hier geen negatieve effecten van te verwachten. Na afloop van de werkzaamheden kunnen de waterplanten de locaties van het tijdelijke ruimtebeslag weer koloniseren.

Door de werkzaamheden als gevolg van de dijkversterking kunnen rustende kuifeenden in de luwte van de dijk verstoord worden, met name in de Gouwzee en bij Waterland, die een belangrijke functie hebben voor overwinterende kuifeenden in de maanden oktober en november. Door als mitigerende maatregelen op te nemen dat er in de maanden oktober en november niet buitendijks gewerkt mag worden op het dijktraject Gouwzee (modules 11 en 12; voorschrift 7) en dat op het dijktraject Waterland (module 15) tussen 1 oktober en 1 december op maximaal 50% van dit traject tegelijkertijd gewerkt mag worden (zie voorschrift 7), worden negatieve effecten voorkomen.

Significant negatieve effecten op de kuifeend en de brilduiker worden daarom uitgesloten.

Krooneend

De krooneend komt in kleine aantallen voor langs de westkust van het Markermeer, met name in de Gouwzee, waar de eend foerageert op waterplanten. Als gevolg van ruimtebeslag en van vertroebeling en sedimentatie ten gevolge van de werkzaamheden, kan de hoeveelheid waterplanten tijdelijk wat afnemen, waardoor de hoeveelheid voedsel voor de krooneenden afneemt. De oppervlakte aan waterplanten langs de westkust van het Markermeer is de afgelopen jaren sterk toegenomen, zo blijkt uit inventarisatiegegevens van Rijkswaterstaat. Een beperkte, tijdelijke afname van de hoeveelheid waterplanten levert daarom geen problemen op voor de krooneend.

Als gevolg van de werkzaamheden op en langs de Markermeerdijken kunnen de krooneenden verstoord worden. Nu komt de soort vooral voor in het zuidelijke deel van de Gouwzee, waar geen werkzaamheden in het kader van de dijkversterking plaatsvinden. Daarnaast blijven er door het gefaseerde werken altijd voldoende ongestoorde gebieden over langs de westkust van het Markermeer, waar de krooneend terecht kan om te foerageren en om te rusten.

Significant negatieve effecten op de krooneend worden daarom uitgesloten.

Smient en grauwe gans

De smient rust overdag op het water en foerageert 's nachts op graslanden nabij open water, onder andere op de buitendijkse en binnendijkse graslanden langs de Markermeerdijken. De grauwe gans rust 's nachts in de luwte van de Markermeerdijken op het open water en foerageert overdag op de graslanden binnen- en buitendijs. Er is geen sprake van verlies aan leefgebied voor deze twee soorten als gevolg van de werkzaamheden aan de Markermeerdijken. Het rustgebied schuift hoogstens een beetje op door de aanleg van de oeverdijk in de Hoornse Hop.

Tijdens de werkzaamheden aan de dijken is er wel sprake van verstoring (geluid en beweging) van de rustgebieden van de smient en de grauwe gans. Vooral de graslanden langs de dijktrajecten Polders tussen Schardam en Edam, langs de Gouwzee en in Waterland zijn belangrijke rustgebieden voor de smient en de grauwe gans. Omdat negatieve effecten niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten en omdat de instandhoudingsdoelstellingen voor de smient in het Markermeer niet gehaald worden, worden er mitigerende maatregelen getroffen. Zo wordt er bij de polders vanaf Schardam tot aan Edam, de Gouwzee en Waterland, in de periode 1 oktober tot 1 april op maximaal 50% van het werkgebied gelijk gewerkt (zie ad 4. Mitigerende maatregelen en voorschrift 7). Voor de grauwe gans wordt als mitigerende maatregel getroffen dat er in de maand december slechts op 50%

van de dijktrajecten polders vanaf Schardam tot aan Edam, de Gouwzee en Waterland tegelijkertijd gewerkt mag worden (zie voorschrift 8). Hierdoor blijft voldoende oppervlakte onverstoord rust- en foerageergebied over voor de grauwe gans.

Mede gezien de mitigerende maatregel die voor de smient en de grauwe gans wordt getroffen, worden negatieve effecten van de werkzaamheden op de smient en de grauwe gans uitgesloten.

Polder Zeevang

Niet-broedvogels

In Natura 2000-gebied 'Polder Zeevang' zijn de volgende soorten niet-broedvogels aangewezen: kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, smient, goudplevier, kievit, grutto en wulp. Verstoring als gevolg van geluid, licht en trillingen en optische verstoring tijdens de werkzaamheden gedurende de aanlegfase zou negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen soorten niet-broedvogels.

De werkzaamheden tijdens de aanleg van de nieuwe dijk ter hoogte van Polder Zeevang vinden grotendeels buitendijks plaats, waardoor de verstoring van de vogels binnendijks, beperkt blijft. Binnendijks worden delen van de huidige dijk afgegraven, op delen wordt de berm verbreed/verhoogd en komt de huidige weg wat hoger te liggen. Daarnaast is er tijdens de aanlegwerkzaamheden sprake van extra (bouw)verkeer. Tijdens het stormseizoen (15 oktober tot 15 april) vinden op dit gedeelte van het traject slechts beperkt werkzaamheden plaats, om de veiligheid van de dijken te waarborgen.

De voor Polder Zeevang aangewezen soorten niet-broedvogels zijn aanwezig in het gebied vanaf september tot en met april. Omdat er een grote overlap is tussen de periode waarin beperkt gewerkt wordt aan de dijkversterking en de periode dat de aangewezen vogels aanwezig zijn in het gebied, zorgt ervoor dat de kans op verstoring klein blijft. De extra verstoring als gevolg van de werkzaamheden is beperkt, omdat er in de huidige situatie een doorgaande weg loopt. Bovendien blijven de gedeeltes van het Natura 2000-gebied verder het binnenland in, gevrijwaard van verstoring. Daarom kunnen de vogels bij eventuele verstoring gemakkelijk een alternatieve rust- of foerageerplek vinden verder landinwaarts.

Voor de soorten wulp en grutto worden negatieve effecten toch niet uitgesloten, gezien de matige tot slechte staat van instandhouding. Voor de smient worden negatieve effecten niet uitgesloten omdat er relatief grote concentraties langs de Markermeerdijk worden waargenomen. Daarom wordt de mitigerende maatregel genomen het niet uitvoeren van werkzaamheden tussen de dijken 62 en 66 tussen 1 oktober en 15 april (zie voorschrift 4). Met deze maatregel wordt de

rust gedurende de winterperiode voldoende gegarandeerd en worden negatieve effecten uitgesloten.

Gezien het bovenstaande en gezien de mitigerende maatregelen, zijn significant negatieve effecten van de werkzaamheden op de niet-broedvogels kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, kievit, smient, goudplevier, wulp en grutto uitgesloten.

Verstoring door recreanten tijdens gebruiksfase

In de belangrijke leefgebieden voor de aangewezen soorten niet-broedvogels in Polder Zeevang is geen sprake van toename van verstoring door recreatie na afloop van de werkzaamheden in het kader van de versterking Markermeerdijken. Uit onderzoek van Goudappel Coffeng (2016) blijkt dat als gevolg van de maatregelen aan de dijk er een toename van 13% wordt verwacht van het aantal fietsers langs de Markermeerdijken. In plaats van gemiddeld 150-320 fietsers per dag, worden na afloop van het project 170-360 fietsers per etmaal verwacht. Het verstoringsbeeld voor de niet-broedvogels neemt hierdoor nagenoeg niet toe. Daarnaast maken de fietsers vooral in het voorjaar en in de zomer gebruik van de fietspaden langs de Markermeerdijken, terwijl de niet-broedvogels vooral in de herfst en winter gebruik maken van het gebied.

Negatieve gevolgen in de gebruiksfase door een toename van verstoring door recreatie worden daarom uitgesloten.

Overige Natura 2000-gebieden

Verresting en verzuring

Als gevolg van emissie van stikstof van voertuigen en vaartuigen die gebruikt worden voor werkzaamheden tijdens de aanlegfase, kan stikstofdepositie terechtkomen op Natura 2000-gebieden in de verre omtrek (Eilandspolder, Ilperveld, Wormerveld, Naardermeer), met als gevolg verresting en verzuring van stikstofgevoelige vegetaties. Voor het bepalen van mogelijke effecten is een berekening uitgevoerd met het model dat wettelijk verplicht is: AERIUS Calculator. Volgens deze berekening van 22 februari 2018 met kenmerk RmKFYTyVmYYw bedraagt de maximale depositie als gevolg van de werkzaamheden 0,12 mol N/ha/jr op Natura 2000-gebied "Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske". Omdat het project Versterking Markermeerdijken onder het PAS is aangemerkt als prioritair project, is er ontwikkelingsruimte voor gereserveerd in segment 1. Omdat de maximale depositie voor het project onder de 1 mol N/ha/jr blijft, geldt er geen vergunningplicht onder het PAS. Ook hoeft er voor het project bij ons geen melding te worden ingediend omdat de werkzaamheden aan de Markermeerdijken volgens artikel 2.7 van de Regeling natuurbescherming niet vallen onder de meldingsplichtige activiteiten.

Ook tijdens de gebruiksfase van het project is emissie van stikstof mogelijk door de verkeersaantrekkende werking van een nieuw aan te leggen parkeerplaats op de Oeverdijk in de Hoornse Hop bij Hoorn. Ook voor de gebruiksfase is een berekening uitgevoerd met AERIUS Calculator. Daaruit kwam naar voren dat er geen meetbare depositie van stikstof plaats zal vinden op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in de omtrek.

Uit een in juli 2018 aangeleverde 'Memo effectbeoordeling stikstofdepositie Versterking Markermeerdijken' (Alliantie Markermeerdijken, juli 2018) blijkt dat ook uit een projectspecifieke beoordeling voor het aspect stikstof zónder dat daarbij het PAS wordt betrokken, volgt dat significante negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Ad 3. Cumulatieve effecten

De Wet natuurbescherming eist dat de effecten die een plan heeft, worden beoordeeld in samenhang met de effecten van andere plannen en projecten. De kans bestaat namelijk dat een project zelfstandig niet leidt tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, maar dat dit in cumulatie met de effecten van andere plannen en projecten wel het geval is. Cumulatie is daarbij meer dan een simpele optelsom, omdat alle effecten een component van plaats, tijd en grootte in zich hebben.

Niet ieder plan of project dat mogelijk effect kan hebben hoeft in de cumulatietoets te worden betrokken. Of een plan of project in de cumulatietoets moet worden meegenomen hangt af van de stand van zaken van de besluitvorming over dat plan of project en de vraag of het plan of project al geheel of gedeeltelijk is gerealiseerd. Op grond van jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State kan worden geconcludeerd dat plannen of projecten alleen in de cumulatietoets moeten worden betrokken als voldoende zeker is dat ze doorgaan.

Voor vier projecten konden negatieve cumulatieve effecten niet op voorhand worden uitgesloten: Vervanging gemaal De Poel, Ontwikkeling Marker Wadden, Versterking Houtribdijk en Maaien waterplanten Hoornse Hop.

In de Passende beoordeling (tabel 30) zijn deze vier projecten aangegeven die mogelijk verstoring veroorzaken, die cumuleert met de verstoring door de versterking van de Markermeerdijken. Zoals eerder aangegeven worden (significant) negatieve effecten van verstoring door werkzaamheden in het kader van de versterking van de Markermeerdijken voorkomen door de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd. Essentie van deze aanpak is dat de tijdelijke negatieve effecten binnen het onderzoeksgebied van de versterking

Markermeerdijken worden opgevangen. Cumulerende effecten van andere projecten kunnen alleen optreden in die gevallen waarin een ander project de beschikbaarheid van gebieden waar vogels naar kunnen uitwijken, substantieel beïnvloedt. Dit is voor alle in de Passende beoordeling aangegeven projecten niet het geval. De verstoring is immers gering en/of zeer incidenteel, waardoor de beschikbaarheid van gebieden waar naar kan worden uitgeweken niet substantieel wordt beïnvloed. Cumulerende versturende effecten kunnen worden uitgesloten.

Ad 4. Mitigerende maatregelen

Om de (mogelijke) effecten van de aanleg van de versterking Markermeerdijken op beschermde natuurwaarden zo veel mogelijk te beperken worden mitigerende maatregelen genomen. De betreffende maatregelen vormen een randvoorwaarde voor de uitvoering van het plan en zijn daarvan een integraal onderdeel en wij hebben ze dan ook als zodanig in onze beoordeling van uw vergunningaanvraag betrokken.

Markermeer en IJmeer

Ten aanzien van de volgende voor het Natura 2000-gebied 'Markermeer & IJmeer' aangewezen vogelsoorten worden mitigerende maatregelen genomen:

Visdief

Om verstoring van de visdief als broedvogel te voorkomen, worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

1. Het plaatsen van een speciaal voor broedende visdiefjes ingericht ponton voor de kust bij module 3/4 (De Hulk/Schardam), buiten de verstoringszone van 350 meter van de werkzaamheden.
2. Het ponton wordt buiten de vaargeulen en niet verder dan 350 tot 500 meter van het land geplaatst.
3. Het ponton wordt geplaatst voor 15 april van het jaar waarin met de werkzaamheden wordt begonnen. Op die plaats vindt gedurende het broedseizoen geen verstoring plaats.
4. Gedurende het broedseizoen van de visdief (15 april tot 15 juli) wordt er op de werklocaties waar de visdief zich mogelijk zou kunnen vestigen, continu gewerkt of anderszins verstoord, zodat voorkomen wordt dat visdiefjes zich daar gaan vestigen. Verstoring kan bestaan uit het heen en weer rijden, het plaatsen van roofvogelvliegers of andere vormen van verstoring. Rustige perioden duren maximaal twee dagen. Indien visdiefjes toch tot broeden komen op deze werklocaties, dan worden rondom deze locaties geen werkzaamheden verricht tot het einde van het broedseizoen.

De visdief is als broedvogel gevoelig voor verstoring. Omdat op en nabij locaties waar de visdief nu broedt of gebroed heeft, gewerkt gaat worden, dient er een alternatieve broedplaats gecreëerd te worden. De

visdief is een pioniersoort die snel gebruik maakt van nieuwe, geschikte broedlocaties. Op andere plaatsen is gebleken dat speciaal daarvoor ingerichte pontons heel goed werken als alternatieve broedlocaties voor visdiefjes. Daarnaast dient voorkomen te worden dat de vogels zich vestigen op de oude locaties waar gewerkt gaat worden. Vandaar dat daar ook een mitigerende maatregel voor is genomen.

Fuut

Om verstoring van de fuut als niet-broedvogel te voorkomen, wordt de volgende mitigerende maatregel genomen:

1. Er wordt gedurende de periode 1 augustus tot 1 oktober op maximaal 50% van de dijktrajecten Hoornse Hop (module 1 t/m 4) en Gouwzee (module 11) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt. Werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.

Gedurende de ruiperiode (1 augustus tot 1 oktober) maakt de fuut veel gebruik van de gebieden Hoornse Hop en Gouwzee. Door de werkzaamheden op die plaatsen en gedurende die periode te faseren, blijft er voldoende areaal aan onverstord gebied over voor de fuut om te kunnen ruïen en rusten.

Kuifeend

Om verstoring van de kuifeend als niet-broedvogel te voorkomen, worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

1. Er worden gedurende de periode 1 oktober tot 1 december geen werkzaamheden uitgevoerd die verstoring richting de Gouwzee veroorzaken (modules 11 en 12). Dit betreft het gebruik van machines aan de buitenzijde van de Markermeerdijken.
2. Er wordt gedurende de periode 1 oktober tot 1 december op maximaal 50% van het traject Waterland (module 15, secties EA10B en EA11) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt. Werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.

Tijdens de periodes dat de kuifeend het meeste gebruik maakt van de westzijde van het Markermeer om te rusten en te foerageren in de luwte van de Markermeerdijken, met name bij de Gouwzee en bij Waterland, wordt de rust gegarandeerd door ofwel buitendijkse werkzaamheden te verbieden (Gouwzee), of door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren (Waterland), zodat er altijd voldoende areaal aan onverstord gebied overblijft voor de kuifeend om te rusten en te foerageren.

Smient en grauwe gans

Om verstoring van de smient en de grauwe gans als niet-broedvogel te voorkomen, worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

1. Er wordt gedurende de periode 1 oktober tot 1 april op maximaal 50% van het trajecten Polders tussen Schardam en Edam (modules 4 t/m 7), Gouwzee (module 11) en Waterland (module 13 t/m 15)

tegelijkertijd aan de dijk gewerkt. Werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar; dit in verband met de aanwezigheid van de smient op die locaties in grote aantallen.

2. Er wordt gedurende de periode 1 december tot 1 januari op maximaal 50% van de trajecten, Polders tussen Schardam en Edam (modules 3 t/m 7), Gouwzee (module 11) en Waterland (module 15) tegelijkertijd aan de dijk gewerkt. Werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar, dit in verband met de aanwezigheid van de grauwe gans op die locaties in grote aantallen.

Tijdens de gevoelige periodes voor de smient (oktober t/m maart) en de grauwe gans (december) worden die gedeelten van het dijktraject waar de meeste individuen voorkomen, ontzien. Hierdoor blijft er altijd voldoende onverstoorde gebied over, waar de smient en de grauwe gans kunnen foerageren en rusten.

Polder Zeevang

In verband met de mogelijke verstoring van de voor Natura 2000-gebied 'Polder Zeevang' aangewezen soorten niet-broedvogels smient, grutto en wulp worden een drietal mitigerende maatregelen genomen:

1. Er wordt op maximaal 50% van module 7 Zeevang van het project Versterking Markermeerdijken tegelijkertijd gewerkt tussen 1 oktober en 1 april. Werklocaties liggen minimaal 2 km uit elkaar.
2. Binnendijs vinden in tussen dijkpaal 62 en dijkpaal 66 geen werkzaamheden plaats tussen 1 oktober en 1 april; dit in verband met de aanwezigheid van grote concentraties smienten en wulpen in dit deelgebied.
3. Binnendijs vinden geen werkzaamheden plaats tussen dijkpaal 62 en dijkpaal 66 tussen 1 februari en 15 april; dit in verband met de aanwezigheid van de grutto in dit gebied in deze periode.

Het doel van deze maatregelen is om te garanderen dat de verstoringsgevoelige vogels altijd ruimte beschikbaar hebben waar ze ongestoord kunnen rusten en foerageren, zodat ze niet hoeven uit te wijken naar andere gebieden. Met inachtneming van deze mitigerende maatregelen blijft de functionaliteit van het leefgebied bestaan en worden negatieve effecten uitgesloten.

Algemeen

Om verstoring van de vogels op het Markermeer zoveel mogelijk te beperken wordt de volgende mitigerende maatregel genomen:

- Hulpvaartuigen, zoals survey boten en vaartuigen om bemanningen te wisselen, dienen dezelfde routes aan te houden als het grote materieel.

Overzicht mitigerende maatregelen fasering werkzaamheden

Hieronder wordt in Tabel 1 een overzicht gegeven van de fasering van de werkzaamheden per module per maand, zodat duidelijk wordt welke werkzaamheden gedurende welke maanden uitgevoerd mogen worden.

C2. Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat er geen significant negatieve effecten zijn te verwachten door de werkzaamheden en de nieuwe inrichting op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden 'Markermeer & IJmeer' en 'Polder Zeevang'; er kan daarom een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb worden verleend voor het project Versterking Markermeerdijken Hoorn-Durgerdam.

Tabel 1 Fasering werkzaamheden per module per maand als gevolg van mitigerende maatregelen in het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Module	Soort	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr	mei
Module 1	Fuut												
Module 2	Fuut												
Module 3	Fuut en Gr gans												
Module 4	Fuut en Smient												
Module 5	Smient												
Module 6	Smient												
Module 7	Smient												
Module 8	-												
Module 9	-												
Module 10	-												
Module 11	Fuut, Kuifeend Smient en Gr gans												
Module 12	Kuifeend												
Module 13	Smient												
Module 14	Smient												
Module 15	Smient, Kuifeend en Gr gans												

	Werkzaamheden op max. 50% van deelgebied en Hulpvaartuigen houden dezelfde routes aan als het grote materieel
	Geen werkzaamheden

Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gestelde voorwaarden en beperkingen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

flw.

provinciesecretaris
H.J. Schartman

voorzitter
J.W. Remkes

Beroep

Als u belanghebbende bent bij het besluit, dan kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd een beroepschrift indienen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. U moet dan wel uw zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht, of goede redenen hebben om dat niet te hebben gedaan. Beroepschriften moeten zijn ondertekend en minstens bevatten: uw naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen uw beroep is gericht, en de gronden van uw beroep. U moet een kopie van dit besluit meesturen.

In de periode zoals aangegeven in de bekendmaking van dit besluit (in het Noord-Hollands dagblad, het Parool en in de Staatscourant, op de websites www.noord-holland.nl, www.hhnk.nl, www.ruimtelijkeplannen.nl en op de websites van de gemeenten Amsterdam, Waterland, Edam-Volendam, Koggenland en Hoorn), kunnen belanghebbenden een beroepschrift indienen. In deze bekendmaking staat aangegeven op welke wijze u dit dient te doen.

Op dit besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit brengt onder meer met zich mee dat alle beroepsgronden in het beroepschrift dienen te worden opgenomen, en dat deze na afloop van de beroepstermijn niet meer kunnen worden aangevuld.

In spoedeisende gevallen kunt u een voorlopige voorziening vragen bij de Voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. U kunt alleen een voorlopige voorziening aanvragen als u beroep heeft ingesteld. Voor het instellen van beroep en het vragen van een voorlopige voorziening is griffiegeld verschuldigd. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan daarover meer informatie geven.

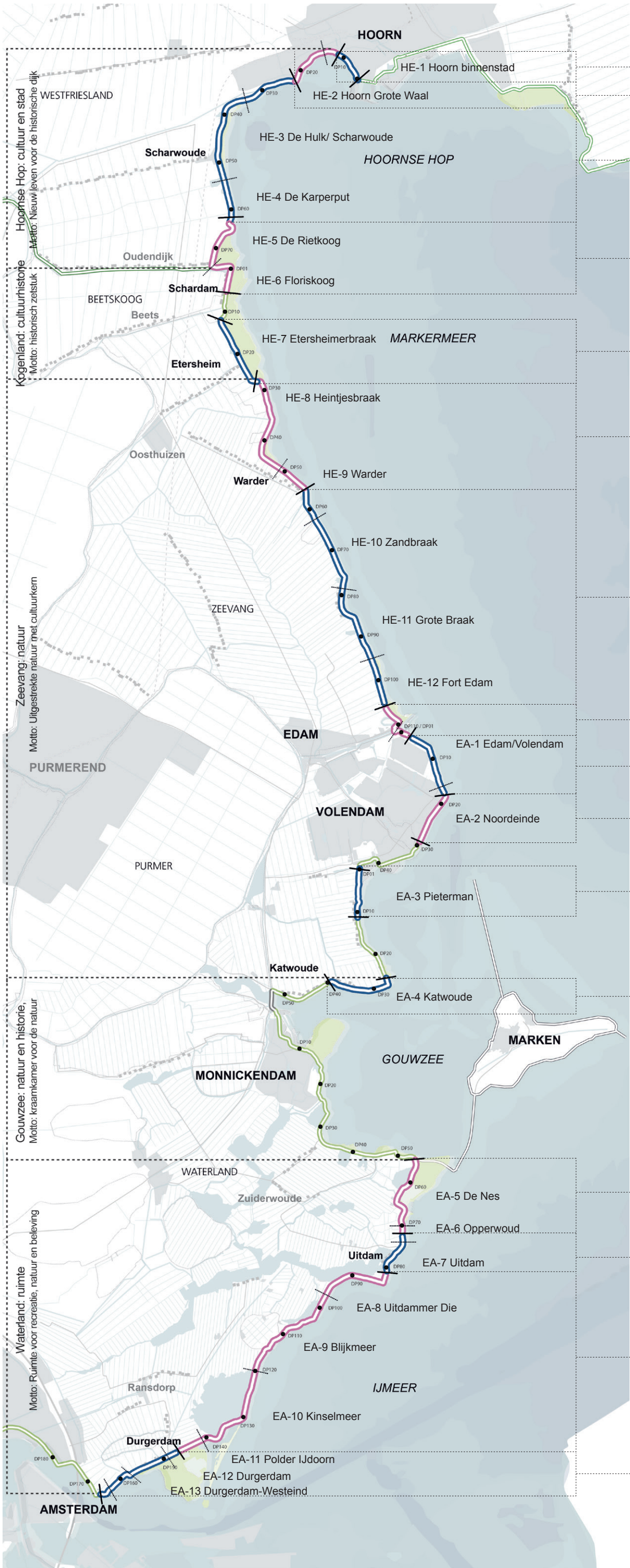

Wij verwijzen u voor meer informatie naar de publicatie 'Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid'. Daar vindt u informatie over hoe u beroep kunt instellen als u het niet eens bent met het besluit. Zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bezwaar-en-beroep/documenten/brochures/2015/04/14/bezwaar-en-beroep-tegen-een-beslissing-van-de-overheid>

Bijlagen:

1. Kaart plangebied, onderverdeeld in 15 modules
2. Kaart tijdelijke vaargeulen

Module 1: Hoorn binnenstad

Module 2: Strand Hoorn

Module 3: Grote Waal en de Hulk

Module 4: De Kogen

Module 5: Etersheimerbraak

Module 6: Heintjesbraak en Warder

Module 7: Polder Zeevang

Module 8: Haven Edam

Module 9: Broeckgouw Edam

Module 10: Noordeinde Volendam

Module 11: Pieterman

Module 12: Katwoude

Module 13: De Nes en Opperwoud

Module 14: Uitdam dorp

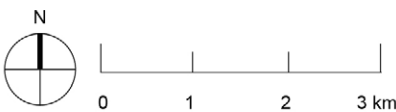
Module 15: Uitdammerdijk

Module 16: Durgerdammerdijk

Kaart 1: Indeling in deelgebieden, modules en secties
Versterking Markermeerdijken

datum: september 2018 Versie: 3.0
schaal: 1:80.000 Getekend: H. Prinssen
papierformaat: A3

referentie: AMMD_002127_Themakaarten planproducten

LEGENDA

- Markermeerdijk
- Westfriesse Omringdijk
- Primaire waterkering
- Te versterken traject
- Secties en modules
- Voorland

Uitvoering

- Loswal
- Tijdelijke toegangsgeulen
- Tijdelijke slibdepots
- Vaarroutes
- Zoekgebied

Kaart 23: Uitvoering
Tijdelijke toegangsgeulen en loswallen
Versterking Markermeerdijken

datum: september 2018 Versie: 3.0
 schaal: 1:80.000 Getekend: H. Prinssen
 papierformaat: A3

referentie: AMMD_002127_Themakaarten planproducten

